

Финансиски извештаи
и Извештај на независниот ревизор

ФЗЦ 11 Октомври а.д. Куманово

31 декември 2018 година

Содржина

	Страна
Извештај на независниот ревизор	1
Извештај за финансиската состојба	4
Извештај за сеопфатната добивка	5
Извештај за промените во капиталот	6
Извештај за паричните текови	7
Прилози	

Извештај на независниот ревизор

Grant Thornton DOO
1000 Skopje
Sv. Kiril i Metodij 52 b - 1/20
Macedonia

T +389 2 3214 700
F +389 2 3214 710
www.grant-thornton.com.mk

До Раководството и Акционерите на
ФЗЦ 11 Октомври а.д., Куманово

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршиме ревизија на придружните финансиски извештаи на ФЗЦ 11 Октомври а.д., Куманово („Друштвото“), составени од Извештајот за финансиската состојба на ден 31 декември 2018 година, Извештајот за сеопфатната добивка, Извештајот за промените во капиталот и Извештајот за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 4 до 36.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот, и истите вклучуваат проценка на ризиците од постоење на материјално погрешно прикажување во финансиските извештаи, било поради измама или грешка.

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Северна Македонија број 79 од 2010 година

При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Друштвото со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективност на внатрешната контрола на Друштвото. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека, придружните финансиски извештаи, ја претставуваат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Друштвото ФЗЦ 11 Октомври а.д., Куманово на ден 31 декември 2018 година, како и резултатот од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Нагласок врз одредени прашања

Како што е објавено во Белешката 2.2, финансиските извештаи на Друштвото се подготвени врз основа на претпоставката за неограничен континуитет и истите не содржат било какви корекции и рекласификации кои би биле потребни во случај оваа претпоставка да не е валидна.

Друштвото искажа загуба од работењето за годината што заврши на 31 декември 2018 во износ од 69,491 илјади денари и со состојба на тој датум акумулираните загуби изнесуваат 2,036,012 илјади денари. Истовремено показателот на задолженост на датумот на известување, прикажан во Белешката 3.5 изнесува 1.06, и укажува на тоа дека салдото на позајмиците, намалени за паричните средства го надминува износот на сопствените извори на средства на Друштвото за износ од 34,447 илјади денари. Горните показатели предизвикуваат сомневање дека Друштвото ќе биде во состојба да продолжи во неограничен континуитет, односно непречено и навреме да ги реализира средствата и подмири своите обврски во редовниот тек на своето деловно работење.

Според проценките на Раководството и мнозинскиот сопственик на Друштвото, акумулираните загуби ќе бидат надоместени преку идни добивки со зголемување на обемот на продажби, учеството на пазарите и рационализација на деловните расходи. Раководството и мнозинскиот сопственик ги превземаат сите потребни активности за поддршка на одржливоста и растот на Друштвото. Мнозинскиот сопственик на Друштвото нема планови да ги прекине или значајно промени сите или дел од оперативните активности на Друштвото, и е подготвен, доколку е потребно, финансиски да го поддржи Друштвото во подмирувањето на неговите обврски кога истите доспеваат.

Како што е објавено во Белешка 23 кон придружните финансиски извештаи, со состојба на 31 декември 2018 година, судските постапки покренати против Друштвото изнесуваат 57,242 илјади денари. Раководството на Друштвото редовно ги анализира поврзаните ризици од загуби од овие спорови и проценува дека истите нема да резултираат во материјално значајни одливи на средства. Соодветно, на датумот на извешување, не се признаени било какви резервирања по идни загуби од судски спорови.

Како што е понатаму објавено во Белешка 23 кон придружните финансиски извештаи, Друштвото не било предмет на контрола од страна на даночните органи за данок на додadena вредност, данок на добивка и персонален данок за изминатиот извешувачки период – 2018 година. Било какви корекции за дополнителни даноци, кои може да произлезат од евентуална даночна контрола, не може да се утврдат со разумна сигурност на датумот на извешување.

Како што е објавено во Белешката 25 кон придружните финансиски извештаи, на датумот на извешување, не е воспоставена хипотека врз недвижниот имот на Друштвото, согласно одредбите на договорот за заем помеѓу Друштвото и заинтересираната страна – мнозинскиот сопственик.

Нашето мислење не е дополнително модификувано во однос на погоре наведените прашања.

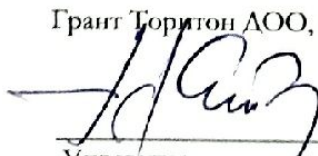
Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото ФЗЦ 11 Октомври а.д., Куманово е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Друштвото за 2018 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со историските финансиски информации објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2018, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (А) од Законот за Ревизија.

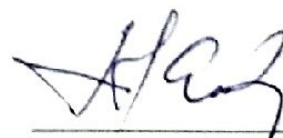
Наше мислење е дека, историските финансиски информации објавени во годишниот извештај за работењето на Друштвото ФЗЦ 11 Октомври а.д., Куманово со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со информациите објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2018.

Скопје,
30 мај 2019 година

Грант Торнтон ДОО, Скопје

Управител
Марјан Андонов

Овластен ревизор
Марјан Андонов

² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Северна Македонија број 79 од 2010 година

Извештај за финансиската состојба

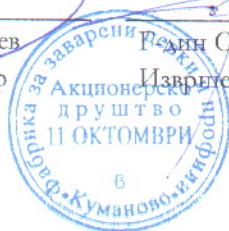
			(000 мкд)
	Бел.	31 декември 2018	31 декември 2017
Средства			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	5	460,230	487,606
Нематеријални средства	6	260	298
Вложувања во подружници и остан.вложув.	8	723	723
		461,213	488,627
Тековни средства			
Залихи	9	1,303,220	1,131,213
Побарувања од купувачи и ост. побарувања	10	226,219	330,685
Парични средства и еквиваленти	11	42,702	105,632
		1,572,141	1,567,530
Вкупно средства		2,033,354	2,056,157
Капитал и обврски			
Капитал			
Акционерски капитал	12	1,543,947	1,543,947
Останат капитал	12	3,826	3,826
Резерви	12	1,063,910	1,063,910
Акумулирана (загуба)		(2,036,012)	(1,966,521)
Вкупно капитал		575,671	645,162
Обврски			
Долгорочни обврски			
Позајмици	13	-	9,387
		-	9,387
Краткорочни обврски			
Позајмици	13	654,361	614,190
Обврски кон добавувачи и останати обврски	14	803,322	787,418
		1,457,683	1,401,608
Вкупно обврски		1,457,683	1,410,995
Вкупно обврски и капитал		2,033,354	2,056,157

Овие финансиски извештаи се одобрени од Одборот на Директори на Друштвото на ден 28 мај 2019 година и се потпишани во негово име од:

Г-дин Јованче Јошев
Извршен Директор

Г-дин Страхил Пановски
Извршен Директор

Г-ѓа Мирјана Костиќ
Овластен сметководител

Финансиски извештаи
31 декември 2018 година

Извештај за сеопфатната добивка

	Белешки	(000 мкд) За годината што завршува на 31 декември	
		2018	2017
Приходи од продажба	15	1,484,917	1,624,832
Останати деловни приходи	16	7,633	4,501
		1,492,550	1,629,333
Материјали, услуги и наб.вред.на прод.трг.ст	17	(1,326,906)	(1,510,244)
Трошоци за користи на вработените	18	(211,918)	(226,051)
Депрецијација и амортизација	5,6	(30,828)	(31,040)
Останати деловни расходи	19	(26,968)	(37,524)
Промена во вредноста на залихите		75,890	251,918
(Загуба) / Добивка од оперативно работење		(28,180)	76,392
Финансиски приходи	20	2,177	5,443
Финансиски (расходи)	20	(43,488)	(47,790)
Финансиски резултат, нето		(41,311)	(42,347)
(Загуба) / Добивка пред оданочување		(69,491)	34,045
Данок на добивка	21	-	-
(Загуба) / Добивка за годината		(69,491)	34,045
Останата сеопфатна добивка / (загуба)		-	-
Вкупна сеопф.(загуба) / добивка за год.		(69,491)	34,045
(Загуба) / Заработувачка по акција			
- Основна (во Денари по акција)	24	(142)	71

Финансиски извештаи
31 декември 2018 година

Извештај за промените во капиталот

	Акционерски капитал	Останат капитал	Резерви	Акумулирана (загуба)	(000 мкд) Вкупно
На 1 јануари 2018	1,543,947	3,826	1,063,910	(1,966,521)	645,162
Транс.со сопствен.	-	-	-	-	-
(Загуба) за годината	-	-	-	(69,491)	(69,491)
Ост.сеопф.добивка	-	-	-	-	-
Вк.сеопф. (загуба)	-	-	-	(69,491)	(69,491)
На 31 декември 2018	1,543,947	3,826	1,063,910	(2,036,012)	575,671
На 1 јануари 2017	1,543,947	3,826	1,063,910	(2,000,566)	611,117
Транс.со сопствен.	-	-	-	-	-
Добивка за годината	-	-	-	34,045	34,045
Ост.сеопф.добивка	-	-	-	-	-
Вк.сеопф. (загуба)	-	-	-	34,045	34,045
На 31 декември 2017	1,543,947	3,826	1,063,910	(1,966,521)	645,162

Извештај за паричните текови

		(000 мкд)	
		За годината што завршува на 31 декември	
	Белешка	2018	2017
Деловни активности			
Приливи од купувачи		1,598,624	1,493,315
Исплати на добавувачи и вработени		(1,647,614)	(1,455,329)
		(48,990)	37,986
Платен данок од добивка		-	-
Платена камата		(41,809)	(43,504)
		(90,799)	(5,518)
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема	5	(3,460)	(15,441)
Приливи по камати		569	2,372
		(2,891)	(13,069)
Финансиски активности			
Приливи на кредити		754,517	1,080,638
(Одливи) на кредити		(723,757)	(960,728)
		30,760	119,910
Нето промена на парични средства и еквиваленти			
		(62,930)	101,323
Парични средства и еквиваленти на почетокот	13	105,632	4,309
Парични средства и еквиваленти на крајот	13	42,702	105,632

Белешки кон финансиски извештаи

1 Општи информации

ФЗЦ 11 Октомври ад, Куманово („Друштвото“) е Акционерско Друштво основано во Република Северна Македонија. Адресата на регистрираното седиште на Друштвото е: ул. 11 Ноември бр. 87, Куманово, Република Северна Македонија.

Деловните активности на Друштвото вклучуваат производство и продажба на заварени цевки и профили, монтажа на цевководи, нафтоводи, водоводи и гасоводи на домашниот и странските пазари. Согласно Законот за градење (Службен весник на Република Северна М 130/09.....31/16), Министерството за транспорт и врски на Република Северна Македонија ги има издадено следниве лиценци на Друштвото:

- а. лиценца за вршење на јавен превоз во внатрешниот патен сообраќај со важност до 09 мај 2018;
- б. лиценца А за изведувач на градби од прва категорија со важност до 03 октомври 2021;
- в. лиценца Б за изведувач на градби од втора категорија со важност до 03 октомври 2021; и
- г. лиценца за управител на градба со важност до 31 декември 2021.

Мнозински сопственик на Друштвото е Квалитет-Пром Дооел, Куманово – правен субјект основан во Република Северна Македонија, кој во текот на 2015 година стекна и со состојба на 31 декември 2018 година поседува 257,087 обични акции што претставува 52.36% од вкупниот акционерски капитал на Друштвото.

Акциите на Друштвото котираат на Македонската Берза за хартии од вредност со ИСИН код МКСЕVI101017.

Просечниот број на вработени во Друштвото во 2018 година е 551 лица (2017: 618 лица).

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.1 Основа за подготовка

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 28/2004 ... 120/2018) и Правилникот за водење сметководство („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 159 од 29 декември 2009 година, бр. 164 од 2010 година и 107 од 2011 година). Според овој Правилник се пропишува водењето сметководство во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) вклучувајќи ги и Толкувањата на постојниот комитет за толкување (ПКТ) и Толкувања на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување утврдени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (КТМФИ) издадени на 1 јануари 2009 година.

Финансиските извештаи се подготвени според концептот на историска вредност освен за финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства и обврски (вклучувајќи и деривативни инструменти), доколку постојат, кои се мерат по објективната вредност. Основите за мерење на секој поединечен вид на средство, обврска, приход и расход се детално опишани во продолжение на оваа Белешка.

Подготовката на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара Раководството на Друштвото да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и проценките се значајни за финансиските извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки.

Овие финансиски извештаи се подготвени само за Друштвото ФЗЦ 11 Октомври АД, Куманово и не ги вклучуваат финансиските извештаи на неговата подружница – Дигитранс ДООЕЛ, Куманово (Белешка 8). Мнозинскиот сопственик – Квалитет Пром ДООЕЛ Куманово е краен матичен субјект, во чии консолидирани финансиски извештаи со состојба на и за годината што заврши на 31 декември 2018 се вклучени финансиските извештаи на Друштвото ФЗЦ 11 Октомври АД, Куманово и неговата подружница – Дигитранс ДООЕЛ, Куманово. Вложувањето на Друштвото ФЗЦ 11 Октомври АД, Куманово во подружницата Дигитранс ДООЕЛ, Куманово е евидентирано по неговата набавна вредност.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2018 и 2017. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади денари, освен доколку не е поинаку наведено. Денарот (Македонски Денар или МКД) е презентациска и функционална валута применета во подготовката и презентацијата на овие финансиски извештаи. Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е прилагодена согласно промените во презентацијата во тековниот период.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.2 Претпоставка за неограничен континуитет

Овие финансиски извештаи се подготвени врз основа на претпоставката за неограничен континуитет. Раководството смета дека примената на претпоставката за неограничен континуитет при подготовката на овие финансиски извештаи е соодветна во околностите. Друштвото искажа загуба од работењето за годината што заврши на 31 декември 2018 во износ од 69,491 илјади денари и со состојба на тој датум акумулираните загуби изнесуваат 2,036,012 илјади денари.

Според проценките на Раководството и мнозинскиот сопственик на Друштвото, акумулираните загуби ќе бидат надоместени преку идни добивки со зголемување на обемот на продажби, учеството на пазарите и рационализација на деловните расходи. Раководството и мнозинскиот сопственик ги превземаат сите потребни активности за поддршка на одржливоста и растот на Друштвото. Мнозинскиот сопственик на Друштвото нема планови да ги прекине или значајно промени сите или дел од оперативните активности на Друштвото, и е подготвен, доколку е потребно, финансиски да го поддржи Друштвото во подмирувањето на неговите обврски кога истите доспеваат.

2.3 Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во денари со примена на официјалниот среден курс на на Народна Банка на Република Северна Македонија кој важи на денот на настанувањето на трансакцијата. Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во илјади денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Извештај за финансиската состојба, додека пак сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претварањето на износите во странска валута, се вклучени во добивките или загубите во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Извештај за финансиската состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 декември 2018	31 декември 2017
1 USD	53.6887 Денари	51.2722 денари
1 EUR	61.4950 Денари	61.4907 денари
1 GBP	68.1234 Денари	69.3087 денари

2.4 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентираат по набавна вредност или по претпоставена набавна вредност намалена за акумулираната депрецијација и резервирањето поради обезвреднување, доколку постои. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата. Цената на чинење на недвижностите, изградени во сопствена режија, се состои од трошокот за материјал, директна работна сила и соодветни општи производни трошоци.

Претпоставена набавна вредност претставува ревалоризирана набавна вредност на одредени ставки на недвижностите, постројките и опремата кои се ревалоризирани во периодите пред 01 јануари 2003 година, по пат на примена на коефициенти за индексирање утврдени од страна на Државниот Завод за Статистика.

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во Извештајот за сеопфатна добивка во текот на финансискиот период во кој се јавуваат.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Не се пресметува депрецијација на земјиштето и инвестициите во тек. Депрецијацијата на останатите ставки на недвижностите и опремата се пресметува правопрпорционално, со цел, да се распредели набавната или претпоставената набавна вредност до нивните резидуални вредности низ проценетиот век на употреба, како што следи:

Градежни објекти	40 години
Машини	10 – 20 години
Мебел, компјутери и канцелариска опрема	4 – 5 години
Возила	4 години

Резидуалните вредности на средствата и проценетиот век на употреба се прегледуваат, и доколку е потребно се корегираат, на секој датум на известување. Кога евидентираните износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Приходите или расходите поврзани со отуѓувања се одредуваат по пат на споредба на приливите со евидентираните износ. Разликите се вклучени во Извештајот за сеопфатна добивка во периодот кога настануваат.

2.5 Нематеријални средства

Нематеријалните средства се евидентираат по нивната набавна вредност, намалена за акумулираната амортизација и резервирање поради обезвреднување, доколку постои. Амортизацијата се пресметува со употреба на правопрпорционалната метода зависно од проценетиот век на употреба т.е во текот на период од пет до десет години. Проценетиот век на употреба и методот на амортизација се проверуваат на крајот од секој годишен период на известување, со што секоја промена во проценката се зема во предвид за наредните периоди.

2.6 Обезвреднување на нефинансиски средства

Недвижностите, постројките и опремата, како и нематеријалните средства со дефиниран век на употреба се проверуваат за постоење на можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени на услови укажуваат дека евидентираните износ на средствата не може да се надомести. Секогаш кога евидентираните износ на средствата го надминува нивниот надоместлив износ, се признава загуба од обезвреднување. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата. Нето продажната цена е износ кој се добива од продажба на средство во трансакција помеѓу добро известени субјекти, додека употребната вредност е сегашната вредност на проценетите идни готовински приливи што се очекува да произлезат од континуираната употреба на средствата и од нивното отуѓување на крајот од употребниот век. Надоместливите износи се проценуваат за посебни средства или, ако е тоа неможно, за целата група на средства која генерира готовина.

2.7 Вложувања во подружници

Стекнувањето на подружниците е евидентирано според методот на набавна вредност, при што трошокот за стекнувањето претставува објективна вредност на дадените средства, издадените акции или превземените обврски на датумот на стекнувањето, вклучително и непосредните расходи направени за целите на стекнувањето. Вложувањето на Друштвото во подружниците е евидентирано по нивната набавна вредност намалена за евентуалното обезвреднување.

2.8 Финансиски средства

Друштвото ги класифицира своите финансиски средства во следните категории: кредити и побарувања и финансиски средства расположливи за продажба. Класификацијата зависи од целите за набавка на финансиските средства. Раководството ги класифицира финансиските средства во моментот на нивното првично признавање.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се вклучени во тековните средства, освен за оние кои доспеваат во период подолг од 12 месеци од датумот на Извештајот за финансиската состојба. Кредитите и побарувањата на Друштвото на датумот на Извештајот за финансиската состојба се состојат од побарувања од купувачи и останати побарувања како и парични средства и еквиваленти.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативи, кои се креирани во оваа категорија или пак не се класифицирани во било која од останатите категории. Тие се вклучени во нетековни средства освен ако Раководството нема намера да го отуѓи вложувањето во рок од 12 месеци од датумот на известување.

Признавање и мерење на финансиските средства

Набавките и продажбите на финансиските средства се евидентираат на датумот на трансакцијата - датумот на кој што Друштвото има обврска да го купи или продаде средството.

Сите финансиски средства почетно се признаваат по нивната објективна вредност зголемена за трошоците на трансакциите.

Финансиските средства расположливи за продажба последователно се евидентирани по нивната објективна вредност.

Кредитите и побарувањата се последователно евидентирани по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата.

Промените на објективната вредност на монетарните и не-монетарните вложувања класифицирани како расположливи за продажба се признаени во останатата сеопфатна добивка.

Кога хартиите од вредност класифицирани како расположливи за продажба се продаваат или се општетени, акумулираната корекција на објективната вредност признаена во капиталот се вклучува во Извештајот за сеопфатна добивка како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност во периодот на кој се однесуваат. Каматите од средствата расположливи за продажба, пресметани врз основа на ефективната каматна стапка се признаваат во добивки/загуби како финансиски приходи.

Приходи од дивиденди од финансиските средства расположливи за продажба се признаваат во добивки / загуби како дел од останатите приходи во моментот кога Друштвото има воспоставено право на прилив од дивиденда.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Депризнавање на финансиските средства

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста.

а. Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на Извештајот за финансиска состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за обезвреднување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. Финансиското средство или групата на финансиски средства, се оштетени, и загуба поради обезвреднување се евидентира само ако постои објективен доказ за обезвреднување како резултат на еден или повеќе настани кои се случиле по првичното признавање на средствата и дека настанот има влијание на очекуваните идни парични текови на финансиското средство или групата на финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Како докази за обезвреднување може да се земат индикациите дека должникот или групата должници имаат значајни финансиски тешкотии, доцнење при исплата на главница и камата, веројатност дека ќе влезат во стечај или друга реорганизација, и каде што постојат видливи индикации за намалување на идните парични текови како што се промените во економските услови кои кореспондираат со загубата.

За категоријата кредити и побарувања износот на загубата поради обезвреднување претставува разлика помеѓу евидентираните износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентираните износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради обезвреднување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради обезвреднување во тековните добивки и загуби. Доколку кредитот или средството кое се чува до доспевање е со променлива каматна стапка, тековната ефективна каматна стапка утврдена според договорот претставува стапката на мерење на било која загуба од обезвреднување. На пример, Друштвото може да го измери обезвреднувањето на средството врз основа на објективната вредност на инструментот, користејќи пазарна цена. Доколку во некој последователен период износот на обезвреднувањето се намали и тоа намалување може објективно да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на обезвреднувањето (како на пример подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба се намалува преку тековните добивки или загуби.

б. Финансиски средства расположливи за продажба

На секој датум на Извештајот за финансиска состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за обезвреднување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. За должнички хартии од вредност, Друштвото ги користи критериумите наведени во подточка (а). Кај сопственички хартии од вредност расположливи за продажба, значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на хартиите од вредност под нивната набавна вредност претставува индикатор дека средството е оштетено. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност, намалена за загубата поради обезвреднување претходно признаена во Извештајот за финансиската состојба, се отстранува од сеопфатната добивка и се признава како добивка или загуба за периодот.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Доколку во некој последователен период објективната вредност на должничките инструменти евидентирани како финансиски средства расположливи за продажба се зголеми и зголемувањето може објективно да се поврзе со некој настан по датумот на евидентирањето на обезвреднувањето во добивките или загубите, загубата поради обезвреднување се намалува преку тековните добивки или загуби.

2.9 Пребивање на финансиските инструменти

Финансиските средства и обврски се пребиваат и нето вредноста се презентира во Извештајот за финансиска состојба, кога постои законско извршно право за пребивање на признаените вредности и постои можност да се порамнат на нето основа или пак истовремено да се реализираат средствата и подмират обврските.

2.10 Залихи

Залихите се вреднувани по пониската помеѓу набавната и нето реализационата вредност. Трошоците, кои вклучуваат соодветен дел фиксни и варијабилни трошоци на работењето, се припишуваат на залихите одредени според методот кој е најсоодветен за дадената класа на залихи, каде мнозинскиот дел се одредува според методот “прва влезна - прва излезна”. Нето реализационата вредност претставува продажна вредност во секојдневниот тек на работата, намалена за проценетите трошоци за комплетирање и продажба.

2.11 Побарувања од купувачи и останати побарувања

Побарувања од купувачите претставуваат износи од купувачи за продадени стоки или извршени стоки во нормалниот тек на работењето. Побарувањата од купувачи иницијално се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка, нето од резервирањето поради обезвреднување. Резервирање поради обезвреднување се пресметува кога постои објективен доказ дека Друштвото нема да може да ги наплати сите побарувања според нивните оригинални услови на побарувања. Значителни финансиски потешкотии на должникот, веројатноста за стечај или финансиско реорганизирање како и пролонгирање или неможност за плаќање претставуваат индикатори дека побарувањата од купувачи се оштетени.

Износот на резервирањето претставува разлика помеѓу евидентираните износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Средствата со краткорочно доспевање не се дисконтираат. Евидентираните износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради обезвреднување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради обезвреднување во тековниот извештајот за сеопфатна добивка. Во случај на ненаплатливост на побарувањето истото се отпишува наспроти неговото резервирање. Последователната наплата на претходно отпишаните износи се признава како тековни добивки во Извештајот за сеопфатна добивка.

2.12 Парични средства и еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти вклучуваат готовина во благајна, депозити по видување во банки и други краткорочни високоликвидни вложувања кои доспеваат во периоди не подолги од 3 месеци.

2.13 Капитал, резерви и акумулирани загуби**(а) Акционерски капитал**

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Трошоци поврзани со емисија на акции

Трошоците поврзани со емисија на нови акции, опции или стекнувањето на деловна активност се презентирани во капиталот како намалување, нето од данокот, на приливите.

(в) Резерви

Резервите, кои се состојат од останати резерви, се создадени во текот на периодите врз основа на распределба врз основа на законска регулатива и одлуките на раководството и акционерите на Друштвото.

(г) Акумулирана загуба

Акумулираните загуби ги вклучуваат загубите од тековниот и претходните периоди.

2.14 Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со суштината на договорниот аранжман.

Финансиските обврски по амортизирана набавна вредност се состојат од обврски спрема добавувачи и позајмици.

Обврски спрема добавувачите

Обврските кон добавувачи се обврски за плаќање за стоки или услуги кои се стекнати во нормалниот тек на работењето. Обврските спрема добавувачи се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Позајмици

Позајмиците иницијално се евидентирани според нивната објективна вредност, намалена за трошоците на трансакција. Последователно, позајмиците се евидентираат според нивната амортизирана набавна вредност; разликите помеѓу примањата (намалени за трошоците на трансакцијата) и надоместливиот износ се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка за времетраењето на позајмиците, користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Надоместоците кои се плаќаат за воспоставување на кредитни линии се признаваат како трошок за трансакцијата на позајмицата доколку постои веројатност дека дел или целата линија ќе се повлече. Во овој случај, надоместокот се одложува до моментот на повлекувањето. Доколку не постои доказ дека ќе се повлече одреден дел или сите кредитни линии, надоместокот се капитализира како однапред извршени плаќања за ликвидност и се амортизира за периодот на аранжманот. Позајмиците се класифицирани како тековни обврски освен доколку Друштвото има безусловно право за подмирување на обврската за најмалку 12 месеци по датумот на Извештајот за финансиската состојба.

2.15 Трошоци за позајмување

Општите и посебните трошоци за позајмици директно поврзани со стекнување, изградба или производство на квалификувани средства, кои претставуваат средства за кои е потребен значителен период на време да се подготват за нивната наменска употреба или продажба, се додаваат на набавната вредност на тие средства, до моментот кога средствата се значително подготвени за нивната наменска употреба или продажба.

Приходите од вложувања стекнати од привремена инвестиција на специфични обврски по кредити каде се очекуваат трошоците за квалификувани средства се одземаат од трошоците за позајмување кои можат да се квалификуваат за капитализација.

Сите останати трошоци за позајмици се признаени во добивки или загубите во периодот во кој настанале.

2.16 Наем

Друштвото признава постоење на договор за наем врз основа на суштината на договорот во зависност од тоа дали исполнувањето на договорот зависи од употребата на специфичното средство или средства или договорот пренесува право за употреба на средството.

Друштвото како закупец

Финансиски наем е тековен закуп на средство кој на Друштвото суштински му ги пренесува ризиците и бенефитите поврзани за сопственоста на предметот на наем. Закупените средства се капитализираат во моментот на отпочнувањето на наемот по нивната објективна вредност или ако е пониска, тогаш по сегашната вредност на минималните наем плаќања. Плаќањата по основ на наем се распределени помеѓу финансиските давачки и намалувањето на наем обврските со цел да се постигне константна каматна стапка за останатиот износ на обврската. Финансиските давачки се наплаќаат директно од приhodот.

Капитализираните средства за наем се амортизираат според пократкиот од проценетиот работен век на средството или според наем периодот, ако не постои реална сигурност дека Друштвото ќе стекне сопственост над средството до крајот на наем периодот.

Исплатите на оперативен наем се признаваат како трошок на правопрпорционална основа во текот на наем периодот. Поврзаните трошоци како што се трошоци за одржување и осигурување се признаваат во периодот на нивното настанување.

Друштвото како закуподавач

Наемот каде Друштвото суштински ги задржува сите ризици и бенефити од сопственоста на средството се класифицира како оперативен наем. Иницијалните директни трошоци кои се јавуваат при договорите за оперативен наем во извештајот за финансиска состојба се презентираат како одложени трошоци и се признаваат како добивки / загуби во текот на наем периодот на иста основа како приход од наемнини. Непредвидените наемнини се признаваат како приход во периодот во кои се јавиле. Однапред платените наемнини се признаваат како одложен приход.

2.17 Данок на добивка

Данокот на добивка за известувачкиот период претставува збир на тековниот и одложениот данок на добивка.

Тековен данок на добивка

Основа за пресметка и плаќање на тековниот данок на добивка по стапка од 10% претставува добивката пред оданочување утврдена во Извештајот за сеопфатна добивка, коригирана за одредени помалку искажани приходи и непризнаени трошоци за даночни цели, даночниот кредит како и други даночни ослободувања. Правните субјекти можат да ги употребат даночните загуби утврдени во тековниот период било за надомест на платениот данок во рамки на одреден период за надомест или пак за намалување или елиминирање на даночната обврска за наредните периоди.

Одложен данок на добивка

Одложениот даночен расход се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот даночен расход се користат тековните важечки даночни стапки. Одложениот даночен расход се задолжува или одобрува во Извештајот за сеопфатната добивка, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот. Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година, Друштвото нема евидентирано одложени даночни средства или обврски, бидејќи не постојат временски разлики на овие датуми.

2.18 Признавање на приходи и расходи

Приходите се состојат од објективна вредност на продадени стоки и услуги, намалена за данокот на додадена вредност и одредени попусти. Приходите се признаваат кога сумата од приходите може прецизно да се измери и се очекува дека финансискиот приход од извршената трансакција ќе има прилив во ентитетот, кога направените трошоци или идни трошоци може прецизно да се измерат и се исполнети критериумите за различните активности на Друштвото.

Приходите се признаваат како што следи:

Приходи од продажба - продажба на големо – цевки и профили

Приходот од продажба на стоки се признава во моментот на испорака до корисникот, кога корисникот ги прифаќа стоките, а наплатливоста на поврзаните побарувања е разумно обезбедена.

Приходи од продажба - продажба на мало - цевки и профили

Приходот од продажба на стоки се признава во моментот на продажба на корисникот. Приходите од продажба на мало вообичаено се во готовина или со кредитна картичка. Евидентираниот приход е бруто износот на приходите од продажбата, вклучувајќи ги и обврските по провизии за кредитни картички за трансакцијата. Тие провизии се евидентирани како трошоци за дистрибуција.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Признавање на приходи и расходи (продолжува)*****Приход од обезбедување на услуги***

Приходот од обезбедување на услуги се евидентира според степенот на завршување кога истиот може со сигурност да биде измерен. Степенот на завршување се одредува врз основа на проверка на извршената работа.

Расходи од деловното работење

Расходите од деловното работење се признаваат во моментот на искористувањето на услугите односно во периодот на нивното настанување.

Приходи и расходи од финансирање

Приходите од финансирање вклучуваат приходи од казнени камати и позитивни курсни разлики. Приходите од камати се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка кога се пресметуваат, земајќи го во предвид ефективниот принос на средството. Расходите од финансирање вклучуваат расходи од камата за позајмици, расходи од казнени камати и негативни курсни разлики. Трошоците од позајмици се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка со користење на методот на ефективна каматна стапка.

Пребивање на приходите и расходите

Во текот на своето редовно работење, Друштвото учествува во други трансакции кои не генерираат приходи, туку се инцидентни во однос на главните активности кои генерираат приходи. Друштвото ги презентира резултатите од таквите трансакции преку пребивање на секој приход со соодветните расходи кои произлегуваат од истата трансакција, кога ова презентирање ја одразува суштината на трансакциите или настаните.

2.19 Надомести за користи на вработените***Придонеси за пензиско осигурување***

Друштвото има пензиски планови согласно домашната регулатива за социјално осигурување според која плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во државниот пензиски столб кој е одговорен за исплата на пензиите. Не постојат дополнителни обврски во врска со овие пензиски планови.

Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие. Друштвото признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како краткорочен бонус во пари или како удел во добивката и доколку Друштвото има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Обврски при пензионирање на вработените

Друштвото, согласно соодветните домашни законски одредби, исплаќа на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ еднаков на двомесечна просечна плата. Друштвото нема извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените, бидејќи овој износ не е од материјално значење за финансиските извештаи.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.20 Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат намалени за износот на данокот на додадена вредност, освен:

- Кога данокот на додадена вредност од набавка на средства или услуги не е надоместив од даночната власт, во кој случај данокот на додадена вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средството или како дел од трошокот каде што е соодветно; и
- Побарувања и обврски кои се искажани со вклучен износ на данокот на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните органи се вклучува како дел од побарувањата или обврските во Извештајот за финансиската состојба.

2.21 Распределба на дивиденди

Распределбата на дивиденди на акционерите на Друштвото е евидентирана како обврска во финансиските извештаи во периодот кога тие се одобрени од акционерите на Друштвото.

2.22 Резервирања

Резервирање се признава кога Друштвото има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на составување на извештаите за финансиската состојба и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската. Не се евидентирани резервирања за идни загуби од работење.

2.23 Превземени и неизвесни обврски

Не се евидентирани неизвесни обврски во финансиските извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, неизвесни средства не се евидентирани во финансиските извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се евидентира како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на известување и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

2.24 Известување по оперативни сегменти

Деловни сегменти

Деловните активности на Друштвото се однесуваат на еден оперативен сегмент-производство и продажба на заварени цевки и профили, монтажа на цевководи, нафтоводи, водоводи и гасоводи.

Географски сегменти

Деловните активности на Друштвото се вршат на територијата на Република Северна Македонија и на странски пазари (Белешка 17).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.25 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект. Трансакциите на Друштвото со поврзани субјекти се однесуваат на трансакциите во редовниот тек на работењето.

2.26 Настани по датумот на известување

Настаните по датумот на известување кои обезбедуваат дополнителни информации во врска со состојбата на Друштвото на денот на составување на Извештајот за финансиската состојба (настани за кои може да се врши корегирање) се рефлектирани во посебните финансиски извештаи. Оние настани по датумот на известување кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

3 Управување со финансиски ризици

3.1 Фактори на финансиски ризици

Деловните активности на Друштвото се изложени на различни ризици од финансиски карактер, вклучувајќи кредитен ризик и ризиците поврзани со ефектите од промените во девизните курсеви и каматните стапки. Управувањето со ризици на Друштвото се фокусира на непредвидливоста на пазарите и се стреми кон минимализирање на потенцијалните негативни ефекти врз успешноста на деловното работење на Друштвото.

Управувањето со ризици на Друштвото го врши Раководството врз основа на претходно одобрени писмени политики и процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки, кредитен ризик, употребата на вложувањата и пласманите на вишокот ликвидни средства.

3.2 Пазарни ризици

Ризик од курсни разлики

Друштвото има деловни активности на меѓународните пазари и е изложено на ризик од курсни разлики кој се јавува од изложеноста кон различни валути, посебно во однос на Еврото, САД Доларот и Британската Фунта. Друштвото не користи инструменти за обезбедување од ризик од курсни разлики. Раководството на Друштвото е одговорно за одржување на соодветна нето позиција за секоја валута поединечно, како и вкупно за сите валути.

Евидентираната вредност на средствата и обврските на Друштвото деноминирани во странски валути е како што следи во табелата:

Средства	2018 (000 МКД)	2017 (000 МКД)
ЕУР	109,028	129,735
	109,028	129,735
Обврски		
ЕУР	608,072	672,025
	608,072	672,025
<i>Анализа на сензитивност на странски валути</i>		
(000 МКД)		2018
	Нето износи	1% -1% 5% -5%
ЕУР	(499,044)	(4,990) 4,990 (24,952) 24,952
Добивка/(Загуба)	(499,044)	(4,990) 4,990 (24,952) 24,952
		2017
	Нето износи	1% -1% 5% -5%
ЕУР	(542,290)	(5,423) 5,423 (27,115) 27,115
Добивка/(Загуба)	(542,290)	(5,423) 5,423 (27,115) 27,115

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

Анализата на сензитивност ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странската валута за 1% во однос на Еврото и останатите валути и 5% во однос на САД Доларот. Негативниот износ означува намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку Денарот ја зголеми својата вредност во однос на странските валути за 1% во однос на Еврото и останатите валути и 5% во однос на САД Доларот. Во случај кога Денарот ќе ја намали својата вредност во однос на странските валути за 1% во однос на Еврото и останатите валути и 5% во однос на САД Доларот, ефектот врз добивката или останатиот капитал е ист, но со спротивен знак, како што е прикажано во табелата подолу (во илјади Денари).

Ризик од каматни стапки врз готовинските текови и објективната вредност

Друштвото е изложено на ефектите на флукуациите на пазарните каматни стапки врз неговата финансиска состојба и готовински текови. Раководството на Друштвото е во најголема мерка одговорно за дневно следење на состојбата на ризикот од нето каматни стапки и одредува лимити за намалување на потенцијалот од каматна неусогласеност.

(000 МКД)	2018	2017
Финансиски средства		
<i>Некаматносни</i>		
Побарувања од купувачи	152,140	180,233
Побарувања за камата	21,866	23,452
Парични средства и еквиваленти	15	37
	174,021	203,722
<i>Со фиксна каматна стапка</i>		
Доглорочни побарувања	-	-
Парични средства и еквиваленти	42,687	105,595
	42,687	105,595
	216,708	309,317
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни</i>		
Обврски за камата	1,541	1,517
Обврски кон добавувачи	633,676	560,623
Обврски спрема работници по плати и др.надоместоци	13,362	16,211
Обврски за камати од добавувачи	64,238	44,675
<i>Со променлива каматна стапка</i>		
Позајмици со камата	652,820	622,060
	1,365,637	1,245,086

Анализа на сензитивноста на каматни стапки
(000 МКД)

			2018
	Нето износ	2%	-2%
Со променлива каматна стапка	(652,820)	(13,056)	13,056
			2017
	Нето износ	2%	-2%
Со променлива каматна стапка	(622,060)	(12,441)	12,441

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

Позитивниот односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку каматните стапки би биле повисоки/пониски за 2%.

3.3 Кредитен ризик

Друштвото нема значителна концентрација на кредитен ризик. Друштвото има политики со цел да обезбеди дека продажбата на производи и услуги се врши на клиенти со соодветна кредитна историја. Друштвото има политики кои го ограничуваат износот на кредитната изложеност на неговите клиенти.

Максималната изложеност на Друштвото на кредитен ризик е ограничена на евидентираната вредност на финансиските средства признаени на датумот на Извештајот за финансиската состојба, кои се прикажани во следната табела:

	2018 (000 МКД)	2017 (000 МКД)
Класи на фин.средства –евидентирана вредност		
Кредити и побарувања		
Долгорочни побарувања	-	-
Побарувања од купувачи	152,140	180,233
Побарувања за камати	21,866	23,452
Парични средства и еквиваленти	42,702	105,632
	216,708	309,317

3.4 Ризик од ликвидност

Претпазливо управување со ризик од ликвидност имплицира одржување на доволно готовина и ликвидни хартии од вредност, потоа расположливост на извори на средства преку соодветно обезбедување на кредити и можност за навремена наплата на износите на побарувања од купувачи во рамките на договорените услови. Како резултат на динамичниот карактер на дејноста на Друштвото, Раководството настојува да обезбеди флексибилни извори на средства преку расположливи кредитни линии.

Табелите во продолжение ја прикажуваат преостанатата договорена доспеаност на финансиските обврски на Друштвото. Табелите се подготвени врз основа на недисконтираните готовински текови на финансиските обврски.

	31 декември 2018			
	Тековни		Нетековни	
	До 12 месеци (000МКД)	1 до 2 години (000МКД)	2 до 5 години (000 МКД)	Покасно од 5 години (000 МКД)
Позајмици	652,820	-	-	-
Обврски за камата	1,541	-	-	-
Обврски за камати од добавувачи	64,238	-	-	-
Обврски спрема добавувачи	633,676	-	-	-
Обврски спрема работници по плати и др. надоместоци	13,362	-	-	-
	1,365,637	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Ризик од ликвидност (продолжува)

	Тековни		31 декември 2017	
	До 12 месеци (000 МКД)	1 до 2 години (000МКД)	2 до 5 години (000 МКД)	Нетековни Покасно од 5 години (000 МКД)
Позајмици	612,673	9,387	-	-
Обврски за камата	1,517	-	-	-
Обврски за камати од добавувачи	44,675	-	-	-
Обврски спрема добавувачи	560,623	-	-	-
Обврски спрема работници по плати и др. надоместоци	16,211	-	-	-
	1,235,699	9,387	-	-

3.5 Ризик при управување со капитал

Целите на Друштвото при управување со капиталот се овозможување на Друштвото да продолжи со понатамошна континуирана работа со цел да обезбеди приход за акционерите и бенефиции за други заинтересирани лица, како и да одржи оптимална структура на капиталот со цел намалување на трошокот на капиталот.

Со цел да ја одржи или прилагоди структурата на изворите на финансирање, Друштвото може да изврши корекција на износот на дивиденди исплатени на акционерите, да врати капитал на акционерите, да издаде нови акции или да продаде средства за да го намали долгот. Раководството ја анализира структурата на изворите на финансирање на годишна основа како однос на нето обврските по позајмици во однос со вкупниот капитал. Нето обврските по позајмици се пресметани како вкупни обврски по позајмици намалени за износот на паричните средства и паричните еквиваленти.

Показателот на задолженоста на крајот на годината е прикажан како што следи:

	2018 (000 МКД)	2017 (000 МКД)
Позајмици	652,820	622,060
Парични средства и еквиваленти	(42,702)	(105,632)
Обврски, нето	610,118	516,428
Вкупно капитал	575,671	645,162
	1.06	0.80

3.6 Утврдување на објективна вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на Раководството, зависно од видот на средството или обврската.

3.6.1 Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Друштвото ги групира финансиски средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Утврдување на објективната вредност (продолжува)

- Ниво 1: котирани цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот.

Со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година, финансиските средства расположливи за продажба се целосно обезвреднети.

3.6.2 Финансиски инструменти кои не се евидентираат по објективна вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Извештајот за финансиска состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	Евидентирана вр.		Објективна вр.	
	2018	2017	2018	2017
	(000 МКД)	(000 МКД)	(000 МКД)	(000 МКД)
Средства				
Долгорочни побарувања	-	-	-	-
Парични средства и еквиваленти	42,702	105,632	42,702	105,632
Побарувања за камати	21,866	23,452	21,866	23,452
Побарувања од купувачи	152,140	180,233	152,140	180,233
Вкупни средства	216,708	309,317	216,708	309,317
Обврски				
Обврски спрема добавувачи	633,676	560,623	633,676	560,623
Обврски спрема работници по плати и др.надомест.	13,362	16,211	13,362	16,211
Обврски за камата	1,541	1,517	1,541	1,517
Обврски за камати од добавувачи	64,238	44,675	64,238	44,675
Позајмици со камата	652,820	622,060	652,820	622,060
Вкупни обврски	1,365,637	1,245,086	1,365,637	1,245,086

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради обезвреднување. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност.

Парични средства и еквиваленти

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

Обврски кон добавувачи и останати обврски и обврски по кредити

Сметководствената вредност на обврските по кредити е приближна на нивната објективна вредност поради променливите пазарни каматни стапки.

Евидентираниот износ на обврските кон добавувачи и останати обврски е приближен на нивната објективна вредност, поради нивното краткорочно доспевање.

4 Значајни сметководствени проценки

При примената на сметководствените политики на Друштвото, опишани во Белешка 2 кон овие финансиски извештаи, од Раководството на Друштвото се бара да врши проценки и прави претпоставки за евидентираниите износи на средствата и обврските кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засновуваат на минати искуства и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните периоди.

Несигурност во проценките

Обезвреднување кај нефинансиски средства

Загуби од обезвреднување се признаваат во износ за кој евидентираната вредност на средството или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, Раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските текови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински текови.

Употребен век на средствата што се амортизираат

Раководството врши редовна проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2018 година. Раководството проценува дека утврдениот употребен век на средствата ја претставува очекуваната употребливост (корисност) на средствата. Евидентираните вредности на овие средства се анализирани во Белешка 5 и 6. Фактички резултати, сепак, може да се разликуваат поради технолошка застареност, посебно во делот на ИТ опремата и софтверите.

Обезвреднување кај финансиски средства

Обезвреднување на побарувања од купувачи и останати побарувања

Друштвото пресметува обезвреднување за побарувања од купувачи и останати побарувања врз основа на проценка на загуби кои резултираат од неможноста купувачите да ги подмират своите обврски. При проценка на соодветноста на загубата поради обезвреднување за побарувањата од купувачи, дадените позајмици и останатите побарувања, проценката се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање за клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на парични средства. Доколку финансиските услови на клиентите се влошат, реалните отписи на тековно постоечките побарувања може да бидат повисоки од очекуваното, и може да го надминат нивото на загубите поради обезвреднување кои се досега признати.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Значајни сметководствени проценки (продолжува)

Залихи

Залихи се евидентираат по пониската помеѓу набавната вредност (цена на чинење) и нето реализационата вредност. При проценката на нето реализационата вредност ги зема предвид најобјективните докази / податоци кои се на располагање во периодот кога се правени проценките.

Објективна вредност на финансиски средства

Доколку пазарот на финансиски инструмент не е активен, Раководството ја утврдува објективната вредност со користење техники за проценка. Во примената на техниките за проценка, Раководството прави максимално искористување на пазарните инпути, и користи проценки и претпоставки кои се, колку што е можно, во согласност со податоците кои учесниците на пазарот ќе ги користат при определување на цената на инструментот. Во случај каде овие податоците не се видливи, Раководството ги проценува претпоставките на учесниците на пазарот при определување на цената на финансискиот инструмент. Овие проценки можат да се разликуваат од реалните цени кои можат да се постигнат во трансакција извршена под комерцијални услови на датумот на известување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку наведено)

5 Недвижности, постројки и опрема

	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Останати средства	Инвестиции во тек	Вкупно
На 01 јануари 2017						
Набавна или претпост.н.вр.	239,414	1,706,415	4,466,334	6,627	16,204	6,434,994
Исправка на вредноста	-	(1,464,583)	(4,447,068)	(5,486)	-	(5,917,137)
Нето евидентирана вредност	239,414	241,832	19,266	1,141	16,204	517,857

На 31 декември 2017

Набавна или претпост.н.вр.	239,414	1,706,373	4,471,590	6,627	11,713	6,435,717
Исправка на вредноста	-	(1,493,149)	(4,449,390)	(5,572)	-	(5,948,111)
Нето евидентирана вредност	239,414	213,224	22,200	1,055	11,713	487,606

На 31 декември 2018

Набавна или претпост.н.вр.	239,414	1,706,373	4,485,731	6,627	986	6,439,131
Исправка на вредноста	-	(1,522,019)	(4,451,223)	(5,659)	-	(5,978,901)
Нето евидентирана вредност	239,414	184,354	34,508	968	986	460,230

Промени во нето евидентираната вредност во текот на 2017

На 01 јануари 2017	239,414	241,832	19,266	1,141	16,204	517,857
Набавки	-	-	-	-	15,441	15,441
Трансфер од инв.во тек	-	-	5,705	-	(5,705)	-
Отписи (Бел.19)	-	(42)	(450)	-	(14,227)	(14,719)
(Депрецијација)	-	(28,566)	(2,321)	(86)	-	(30,973)
На 31 декември 2017	239,414	213,224	22,200	1,055	11,713	487,606

Промени во нето евидентираната вредност во текот на 2018

На 01 јануари 2018	239,414	213,224	22,200	1,055	11,713	487,606
Набавки	-	-	-	-	3,460	3,460
Трансфер од инв.во тек	-	-	14,141	-	(14,141)	-
Отписи (Бел.19)	-	-	-	-	(46)	(46)
(Депрецијација)	-	(28,870)	(1,833)	(87)	-	(30,790)
На 31 декември 2018	239,414	184,354	34,508	968	986	460,230

Отпис на неупотребливи постројки, опрема и инвестиции во тек

Врз основа на резултатите од спроведените пописни процедури, на двата датуми на известување, Друштвото идентификува технички застарени и неупотребливи материјални средства и изврши отпис, на товар на тековните расходи, на нивната нето евидентирана вредност во износ од 46 илјади денари (2017: 14,719 илјади денари) (Белешка 19).

Залог врз недвижности, постројки и опрема

Позајмиците со камата од домашни финансиски институции се обезбедени со хипотеки врз дел од имотот на Друштвото по проценета вредност, утврдена од страна на независни проценители, во износ од Еур 14,428,200 еквивалентно на 887,262 илјади денари (види исто Белешка 13 и 23).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку наведено)

6 Нематеријални средства

На 31 декември 2018 година, нето евидентираната вредност на нематеријалните средства, кои се состојат од капитализирани трошоци за стекнување софтверски апликации, изнесува 260 илјади денари (2017: 298 илјади денари). Тековниот трошок за амортизација за известувачките периоди изнесува 38 илјади денари (2017: 67 илјади денари).

7 Финансиски инструменти по категории

Евидентираните вредности на финансиските средства и обврски на Друштвото признаени на датумот на известувањето за објавените периоди можат исто така да бидат категоризирани на следниов начин:

	2018	2017
Средства		
Кредити и побарувања		
Побарувања од купувачи, нето	152,140	180,233
Побарувања за камата	21,866	23,452
Парични средства и еквиваленти	42,702	105,632
	216,708	309,317
Обврски		
Останати фин. обврски по ам. наб. вред.		
Позајмици	652,820	622,060
Обврски за камата по позајмици	1,541	1,517
Обврски за камати од добавувачи	64,238	44,675
Обврски кон добавувачи	633,676	560,623
Обврски спрема вработени	13,362	16,211
	1,365,637	1,245,086

8 Вложувања во подружници и останати вложувања

8.1 Вложувања во подружница

	Учество во %	Дејност	2018	2017
Учество во капиталот на домашен некотиран правен субјект				
Дигинтранс ДООЕЛ Куманово	100%	Транспорт	723	723
			723	723

8.2 Останати вложувања

	2018	2017
Целосно резервирани хартии од вредност и удели во капиталот на домашни и странски правни субјекти – ликвидирани или во стечај		
Tube and Profile Manufactures of Comotini A.E.B.E., Грција	42,588	42,588
Центро АД-во стечај	110,579	110,579
Експорт Импорт Банка ад, Скопје во стечај	150,988	150,988
	304,155	304,155
Намалено за резервирање поради оштетување	(304,155)	(304,155)
	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку наведено)

9 Залихи

	2018	2017
Готови производи	841,551	765,661
Репро материјали, рез.дел,сит.инвентар и сл.	460,971	364,854
Трговски стоки	698	698
	1,303,220	1,131,213

10 Побарувања од купувачи и останати побарувања

	2018	2017
Побарувања од купувачи		
Домашни	119,044	92,711
Странски	521,120	536,974
	640,164	629,685
Намалено за: резервирање поради обезвреднување	(488,024)	(449,452)
	152,140	180,233
Останати краткорочни побарувања		
Аванси на добавувачи	19,152	30,303
Побарување за данок на додадена вредност	32,382	136,251
Побарувања од пресметани камати на купувачите	21,866	23,452
Побарувања од вработени	7,334	7,328
Однапред платени трошоци	393	5,786
	81,127	203,120
Намалено за: резервирање поради обезвреднување	(7,048)	(52,668)
	74,079	150,452
	226,219	330,685

На датумите на известување, салдото на побарувањата од купувачи и останати побарувања, вклучува доспееани, ненаплатени побарувања во износ од 152,416 илјади денари (2017: 204,177 илјади денари). Според проценките на раководството на Друштвото овие побарувања не се обезвреднети и се очекува нивна целосна наплата. Старосната структура на овие побарувања е како што следи:

	До 6 мес.	Од 6 -12 м.	Над 1 год.	Вкупно
31 декември 2018				
Побарувања од купувачи	13,168	48,484	58,862	120,514
Аванси на добавувачи	1,208	1,901	1,812	4,921
Побарувања од вработени	-	286	-	286
Побарувања за камати	-	-	21,866	21,866
Однапред платени трошоци	4,829	-	-	4,829
	19,205	50,671	82,540	152,416
31 декември 2017				
Побарувања од купувачи	28,364	45,815	98,284	172,463
Аванси на добавувачи	870	4,039	2,085	6,994
Побарувања од вработени	7	-	-	7
Побарувања за камати	-	-	18,927	18,927
Однапред платени трошоци	5,786	-	-	5,786
	35,027	49,854	119,296	204,177

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
 (Сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжува)

Движењето на сметката на резервирање поради обезвреднување за разгледуваните периоди е како што следи:

	2018	2017
На 01 јануари	502,120	526,861
Тековен расход од обезвреднување (Бел.19)	-	388
Приход од ослоб.на резервација во напл.рез.поб.(Бел.16)	(6,063)	(865)
Отпис на резервација	(985)	(24,264)
На 31 декември	495,072	502,120

Дополнително кон горното, со состојба на 31 декември 2018 година, Друштвото отпиша целосно ненаплатливи побарувања од купувачи на товар на останатите деловни расходи во износ од 11 илјади денари (Белешка 19).

11 Парични средства и еквиваленти

	2018	2017
Сметки кај домашни банки	362,829	362,804
Депозити по видување	200,269	263,071
Парични средства во благајна	15	37
Останати парични средства и еквиваленти	22	153
	563,135	626,065
Намалено за: резервирање поради обезвреднување	(520,433)	(520,433)
	42,702	105,632

Резервирањето поради оштетување се однесува на сметките и депозитите на Друштвото во Експорт Импорт Банка АД Скопје во стечај.

12 Капитал

Акционерски капитал

На 31 декември 2018 и 2017 година, вкупниот акционерски капитал на Друштвото, според тековната состојба од Централниот Регистар изнесува 1,543,947 илјади денари (Еур 25,104,816). Истиот е поделен на 491,000 обични акции (31 декември 2017: исто), чија номинална вредност по акција изнесува Еур 51.129. На денот на известување, вкупно издадените акции се во целост платени. Структурата на акционерскиот капитал на датумите на известување е како што следи:

	31 декември 2018		31 декември 2017	
	Број на акции	% Учество	Број на акции	% Учество
Квалитет-Пром Тони дооел, Куманово	257,087	52.36%	256,641	52.27%
Рapid Билд доо, Куманово	44,905	9.15%	35,000	7.13%
Останати	189,008	38.49%	199,359	40.60%
	491,000	100.00%	491,000	100.00%

Имателите на обичните акции имаат право на глас во Собранието на Друштвото, право на исплата на дел од добивката и право на исплата на дел од остатокот од ликвидационата односно стечајната маса на Друштвото. Секоја обична акција дава право на еден глас во Собранието на Друштвото.

Останат капитал

Останатиот капитал кој со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година изнесува 3,826 илјади денари, се состои од недвижности во износ од 2,070 илјади денари, средства за солидарност во износ од 1,039 илјади денари и други фондови во износ од 717 илјади денари.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Капитал (продолжува)

Резерви

На 31 декември 2018 и 2017 година, резервите во износ од 1,063,910 илјади денари се состојат од резерви создадени врз основа на спроведеното усогласување помеѓу акционерскиот капитал евидентиран во сметководствената евиденција на Друштвото и регистрираниот износ во акционерската книга издадена од Централен депозитар на хартии од вредност и тековната состојба издадена од Централен регистар на Република Северна Македонија.

13 Позајмици

	2018	2017
Долгорочни позајмици		
Позајмици со камата од домашни банки	10,594	38,715
Намалено за: Тековна доспеаност на долгорочни позајмици	(10,594)	(29,328)
Долгорочен дел на долгорочни позајмици	-	9,387
Краткорочни позајмици		
Позајмици со камата од домашни банки	642,226	583,345
Зголемено за: Тековна доспеаност на долгорочни позајмици	10,594	29,328
Вкупно краткорочни позајмици и тековна доспеаност	652,820	612,673
Вкупно позајмици	652,820	622,060
Обврски за камата по позајмици	1,541	1,517
Се вкупно	654,361	623,577

Следнава табела ја покажува доспеаноста на позајмиците:

	2018	2017
Во рок од 12 месеци	654,361	614,190
Од 1 до 2 години	-	9,387
Од 2 до 5 години	-	-
Подолго од 5 години	-	-
	654,361	623,577

Позајмиците со камата се гарантирани со хипотеки врз дел од недвижностите на Друштвото (Белешки 5 и 23).

14 Обврски кон добавувачи и останати обврски

	2018	2017
Обврски кон добавувачи		
Домашни	438,700	318,188
Странски	194,378	236,089
Обврски по примени, нефактурирани стоки	598	6,346
	633,676	560,623
Останати краткорочни обврски		
Примени аванси	91,322	44,675
Обврски за камати од добавувачи	64,238	64,425
Обврски спрема работниците по плати и др.надоместоци	13,362	100,631
Пресметани трошоци и нефактурирани приходи	-	16,211
Останати обврски	724	853
	169,646	226,795
Се вкупно	803,322	787,418

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
 (Сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку наведено)

15 Приходи од продажба

	2018	2017
Приходи од продажба на домашен пазар	245,244	258,240
Приходи од продажба на странски пазари	1,239,673	1,366,592
	1,484,917	1,624,832

Анализата на приходите од странски пазари е како што следи:

	2018	2017
Странски пазари:		
- Балкан	153,305	81,996
- Еврозона	1,077,290	1,270,931
- Земји надвор од Еврозона	9,078	13,665
	1,239,673	1,366,592

16 Останати деловни приходи

	2018	2017
Приходи од наплатени резервирани побар.(Бел. 12)	6,063	865
Приходи од вишоци на залихи	648	850
Приходи од отпис на обврски спрема вработени	373	250
Приходи од отпис на обврски кон добавувачи	-	650
Останати приходи	549	1,886
	7,633	4,501

Приходите од отпис на обврски спрема вработените се признаени врз основа на одлуките на Одборот на Директори на Друштвото и склучените спогодби со вработените, врз основа на кои извршено е намалување на обврските по плати, трошоците за јубилејни награди и трошоците за регрес за годишен одмор кои се однесуваат на периоди помеѓу 2013 и 2015 година.

17 Материјали, услуги и набавна вредност на продадени стоки

	2018	2017
Потрошени сировини, репро материјали, делови и сл.	1,193,625	1,365,851
Услуги од надворешни субјекти	115,724	113,246
Набавна вредност на продадени трговски стоки	17,557	31,147
	1,326,906	1,510,244

18 Трошоци за користи на вработените

	2018	2017
Нето плати и надоместоци на плати	132,707	164,826
Персонален данок и придонеси	61,761	38,674
Останати со закон утврдени надомести на вработени	17,450	22,551
	211,918	226,051

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
 (Сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку наведено)

19 Останати деловни расходи

	2018	2017
Банкарски надоместоци	6,556	6,259
Адвокатски трошоци	5,136	1,770
Данок на имот	2,581	1,733
Потрошена индустриска вода	2,252	2,245
Осигурителни премии	1,181	1,173
Службени патувања	958	346
Надоместоци за членови на Одбор на директори	876	867
Кусоци на залихи	705	15
Отпис на недвиж., постројки и опрема и немат.с-ва (Бел.5)	46	14,719
Обезвреднување и отпис на побарувања (Бел. 10)	11	388
Останати трошоци	6,666	8,009
	26,968	37,524

20 Финансиски резултат, нето

	2018	2017
Приходи		
Приходи од камати	569	2,372
Позитивни курсни разлики	1,608	3,071
	2,177	5,443
Расходи		
Расходи по камати од кредити	(21,874)	(23,217)
Расходи по казнени камати	(19,959)	(18,700)
Негативни курсни разлики	(1,655)	(5,873)
	(43,488)	(47,790)
	(41,311)	(42,347)

21 Данок на добивка

Усогласувањето на вкупниот данокот на добивка според Извештајот за сеопфатната добивка за 2018 и 2017 е како што следи:

	2018	2017
(Загуба) / Добивка за годината	(69,491)	34,045
Неодбитни трошоци за даночни цели	14,689	15,016
Даночна основа	(54,802)	49,061
Пренесени загуби од претходни години	-	(932,698)
Тековен даночен трошок по стапка од 10%	-	-

22 Заработувачка по акција

Основна

Основна заработувачка по акција се пресметува по пат на делење на добивката која припаѓа на имателите на обични акции (по намалувањето за делот од добивката по оданочување за имателите на приоритетни акции), со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек.

	2018	2017
(Загуба) / Добивка за имателите на обични акции	(69,491)	34,045
Пондериран просечен број на обични акции во оптек	491,000	491,000
(Загуба)/заработувачка по акција (основна - МКД по акц.)	(142)	71

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
 (Сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку наведено)

23 **Неизвесни и превземени обврски**

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2018 година, судските постапки покренати против Друштвото изнесуваат 57,242 илјади денари (2017: 9,610 илјади денари). Разни правни дејствија и побарувања може да се појават во иднина против Друштвото како резултат на судските спорови и побарувања во редовниот тек на деловните активности. Поврзаните ризици се анализирани од веројатноста за нивна појава. Иако резултатот од оваа проблематика не може секогаш со сигурност да се утврди, Раководството на Друштвото верува дека нема да резултираат во материјално значајни обврски, поради што, на двата датуми на извесување, не се признаени било какви резервирања по тој основ.

Хипотеки и гаранции

Во продолжение е даден преглед на дадените хипотеки, гаранции и акредитиви со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година (види исто Белешка 5 и 15):

	31 декември 2018		31 декември 2017	
	Во валута	(000 МКД)	Во валута	(000 МКД)
Хипотеки врз недвижен имот во ЕУР	9,400,000	578,053	9,400,000	578,013
Хипотеки врз опрема во ЕУР	5,028,200	309,209	5,028,200	309,187
Издадени гаранции во ЕУР	-	-	-	-
Издадени гаранции во МКД	-	10,000	-	-

Даночни ризици

Друштвото не било предмет на контрола од страна на даночните органи за данок на додадена вредност, данок на добивка и за персонален данок за годините што завршуваат на 31 декември 2018 и 2017 година, поради што евидентираниите даночни обврски во овие финансиски извештаи не може да се сметаат за конечни. Било какви корекции за дополнителни даноци и придонеси, кои може да произлезат од евентуална даночна контрола, не може да се утврдат со разумна точност.

Превземени обврски по договори

Врз основа на Договор број 02-2315 од 03 октомври 2006 година и Анекс на Договор број 02-2826 од 19 декември 2006 склучен со Општина Куманово, Друштвото има превземени обврски за испорака на 3,137.43 метри цевки. На датумот на известување, Друштвото нема отпочнато со реализација на обврските по погореспоменатиот договор и анекс.

24 **Известување по оперативни сегменти**

Деловните активности на Друштвото се однесуваат на еден оперативен сегмент-производство и продажба на заварени цевки и профили, монтажа на цевководи, нафтоводи, водоводи и гасоводи. Продажбите се вршат на територијата на Република Северна Македонија и на странски пазари (Белешка 15). Освен веќе објавените податоци, Друштвото не обелоденува други економски информации поврзани со одделни оперативни сегменти и географски региони.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
 (Сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку наведено)

25 Трансакции со поврзани субјекти

Друштвото има трансакции со своите подружници и придружени друштва во текот на своите редовни деловни активности. Овие трансакции се извршени во согласност со комерцијалните услови и според пазарните стапки.

Следната табела ги прикажува обемот и салдата од трансакциите со поврзаните субјекти со состојба на и за годините кои завршуваат на 31 декември 2018 и 2017 година.

2018	Побарувања	Обврски	Приходи	Трошоци
Дигинтранс Дооел Куманово	2,025	-	-	960
Квалитет Пром Дооел, Куманово	154	467,780	44,957	99,258
Детоил, Доо Куманово	-	390	-	802
Рapid Билд Доо, Куманово	-	23,085	1,735	23,176
Ангрокум Доо Куманово	-	490	-	990
Клучен раководен кадар	-	122	-	1,526

2017	Побарувања	Обврски	Приходи	Трошоци
Дигинтранс Дооел Куманово	2,798	-	-	978
Квалитет Пром Дооел, Куманово	-	356,904	40,333	54,825
Детоил, Доо Куманово	-	192	16	2,300
Рapid Билд Доо, Куманово	6,891	12,036	6,924	7,789
Ангрокум Доо Куманово	-	208	-	4,170
Клучен раководен кадар	-	120	-	1,440

Во текот на 2015 година, согласно Одлуката на Собранието на Акционери од 12 септември 2015 година за одобрување на зделка со заинтересирана страна, Друштвото склучи Договор за деловна соработка за купопродажба на производи од програмата на Друштвото и Договор за деловна соработка за купопродажба на репроматеријали со кумулативна вкупна вредност на меѓусебно поврзаните зделки во износ од 1,500,000 илјади денари на годишно ниво во период од три години со мнозинскиот сопственик Квалитет-Пром дооел, Куманово.

Понатаму, согласно погореспоменатата Одлука, Друштвото склучи Договор за заем во износ не поголем од 300,000 илјади денари за редовно - тековно функционирање и извршување на регистрираната дејност со каматна стапка од 5% годишно. За секој одобрен заем ќе се склучи посебен Анекс, во кој ќе биде определена сумата и рокот на враќање и обезбедување со хипотека од недвижен имот во сопственост на Друштвото во однос 1:1.5. Вредноста на недвижниот имот ќе биде проценета од страна на овластен проценител. Со состојба на 31 декември 2018 и 2017, Друштвото нема воспоставено хипотека согласно договорот.

Погореспоменатата зделка е потврдена со Извештај од независен ревизор за ангажман за разумно уверување во постапка на одобрување на зделка со заинтересирана страна.

26 Настани по датумот на известување

По 31 декември 2018 година - датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

Прилози

Прилог 1 - Годишна сметка со состојба на и за годината што завршува на
31 декември 2018

Прилог 2 - Годишен извештај за работењето со состојба на и за годината
што завршува на 31 декември 2018

